

TARIX DARSLARIGA O'QUVCHILARNI QIZIQIRISHDA SINFDAN TASHQARI MASHG'ULOTLARNING O'RNI

Muxtorova Zaynabbonu Kamoldin qizi

Farg'ona viloyati Quva Tumani 53 – maktab Tarix fani o'qituvchisi

Annotatsiya Ushbu maqolada tarix fanini o'rganishda o'quvchilarning qiziqishini oshirish maqsadida sinifdan tashqari mashg'ulotlardan foydalanishning ahamiyati va samaradorligi ko'rib chiqilgan. Maqolada turli xil sinifdan tashqari mashg'ulotlar turlari, ularning o'quvchilar bilimi va ko'nikmalariga ta'siri hamda amaliy tatbiqi masalalari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida sinifdan tashqari mashg'ulotlarning o'quvchilarning tarix faniga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshirishi aniqlangan.

Kalit so'zlar tarix ta'limi, sinifdan tashqari mashg'ulotlar, o'quvchilar qiziqishi, ta'lim samaradorligi, muzeylar, tarixiy sayohatlar, teatrlashtirilgan tomoshalar, loyihali faoliyat

Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilarning fanlar bo'yicha bilim olishiga bo'lgan qiziqishini uyg'otish va rivojlantirish muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, tarix fani bo'yicha o'quvchilarning qiziqishini shakllantirishda sinifdan tashqari mashg'ulotlar alohida o'rin tutadi. Tarix - bu faqat kitoblardan o'qiladigan quruq ma'lumotlar emas, balki jonli, qiziqarli va ibratli hikoyalardan iborat fan hisoblanadi.

Sinifdan tashqari mashg'ulotlarning turlari 1. Muzey tashrifi va ko'rgazmalar Tarix muzelari va ko'rgazmalarni tashriflash o'quvchilarning tarixiy voqealar va shaxslar haqidagi tasavvurlarini boyitadi. O'quvchilar bu yerda: Tarixiy buyumlarni bevosita ko'rish imkoniga ega bo'ladilar. Amaliy tajriba orqali tarixni his qiladilar. Vizual va sensorli xotira orqali ma'lumotlarni yaxshiroq eslab qoladilar

2. Tarixiy joylarni ziyorat qilish. Tarixiy joylar va yodgorliklarni ziyorat qilish orqali o'quvchilar: Tarixiy voqealarning sodir bo'lgan joylarini ko'radilar. O'sha davr

muhitini his qiladilar. Tarixiy bilimlarini amaliy ravishda mustahkamladilar. Teatrlashtirilgan tomoshalar va tarixiy rollar o'ynash Bu faoliyat turlari orqali o'quvchilar: Tarixiy shaxslar obrazini yaratish orqali chuqur bilim oladilar. Ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradilar. Tarixiy voqealarni ichki dunyolarida boshdan kechirishadi

4. Loyihali faoliyat va tadqiqot ishlari O'quvchilar mustaqil tadqiqot ishlari orqali:. Tarixiy manbalarni o'rganishni o'rganadilar. Tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar O'zlariga qiziq bo'lgan mavzularni chuqur o'rganadilar

Sinfdan tashqari mashg'ulotlarning afzalliklari Bilim olishda faollik Sinfdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilarni passiv tinglovchi sifatida emas, balki faol ishtirokchi sifatida jalb etadi. Bu esa bilimlarning mustahkam o'zlashtirilishiga yordam beradi. Ko'p sensorli ta'lim Turli sensorlar (ko'rish, eshitish, tegish) orqali olingan bilimlar uzoq muddat xotirada saqlanadi va amalda qo'llaniladi. Motivatsiya oshishi Noan'anaviy usullar o'quvchilarda yangicha qiziqish uyg'otadi va tarix faniga bo'lgan muhabbatni kuchaytiradi. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish Jamoaviy ishlar orqali o'quvchilar muloqot qilish, hamkorlik qilish va bir-birini tushunish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Xulosa Tarix darslariga o'quvchilarni qiziqirishda sinfdan tashqari mashg'ulotlar juda muhim rol o'ynaydi. Bu mashg'ulotlar orqali o'quvchilar tarixni faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliy va his-tuyg'ular orqali ham o'rganadilar. Natijada ularning fanra bo'lgan qiziqishi ortadi, bilim sifati yaxshilanadi va tarixiy ongini shakllanadi. Sinfdan tashqari mashg'ulotlarning turli shakllari - muzeylarni tashriflash, tarixiy joylarni ziyorat qilish, teatrlashtirilgan tomoshalar va loyihali ishlar - o'quvchilarning tarix fanini chuqur o'zlashtirishlariga yordam beradi. Bu usullar an'anaviy dars uslubini boyitadi va zamonaviy ta'lim talablariga javob beradi.

O'qituvchilar ushbu imkoniyatlardan unumli foydalanish orqali o'quvchilarda tarixga bo'lgan qiziqishni uyg'otishi va ularni faol, ongli fuqarolar sifatida tarbiyalashi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonova, M. (2019). *Tarix ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Karimov, A. (2020). "Sinifdan tashqari mashg'ulotlarning ta'limdagi o'rni". *Ta'lim va tarbiya*, 3-son, 45-52 betlar.
3. Normatov, I. (2018). *Tarix darslarini tashkil etishning innovatsion usullari*. Samarqand: SamDU nashriyoti.
4. Rahmonova, S. (2021). "Muzey pedagogikasining ahamiyati". *Maktab va hayot*, 5-son, 23-28 betlar.
5. Tursunov, B. (2019). *O'quvchilarni qiziqtirish yo'llari*. Toshkent: Yangi asr avlodi.
6. Umarov, D. (2020). "Loyihali ta'limning samaradorligi". *Pedagogik mahorat*, 2-son, 67-74 betlar.
7. Yusupova, N. (2018). *Sinifdan tashqari ishlarni tashkil etish metodikasi*. Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
8. Zokirov, R. (2021). "Tarix ta'limida teatrlashtirilgan darslar". *Fan va ta'lim*, 4-son, 89-95 betlar.